

АЛЕКСАНДАР ТОМИЋ, 1947-2022.

МИЛАН ЈЕЛИЧИЋ

Народна опсерваторија Астрономског друштва „Руђер Бошковић“

Резиме: Александар Томић, српски и југословенски научник и популаризатор науке. Рођен је у Славонској Пожеги 1947. године. Гимназију је завршио у Босанској Градишци. На Природно-математичком факултету Универзитета у Београду дипломирао је теоријску физику 1973. и астрономију 1975. године.

Године 1973. се запослио у Астрономском друштву „Руђер Бошковић“ као предавач у Планетаријуму. У Друштву се посветио популаризацији астрономије држањем курсева астрономије и вођењем посматрачког рада на Народној опсерваторији. У Планетаријуму и на Народној опсерваторији је одржао на хиљаде часова предавања. Управник Народне опсерваторије и Планетаријума је био од 1977-1991. У часопису Друштва ВАСИОНА је био члан Уређивачког одбора од 1974. до 2011. године. Више година је био технички уредник, а 2005. и 2006. и главни и одговорни уредник. Посебно се заузео у раду југословенске организације Покрет „Науку младима“. Ова у суштини такмичарска организација, припремајући такмичаре у ваннаставном раду је ширила научна знања. Посебно су било цењени практични радови младих. Неформално је од 1975. до 1989. био руководиолац астрономског рада ове организације у Југославији и до 1996. у Србији.

Од 1987. следе 23. године професуре у четири београдске гимназије. У том периоду је са колегом са студија и из Друштва Миланом С. Димитријевићем издао средњошколски уџбеник „Астрономија“. Уџбеник је доживео осам издања. Самостално је, 2003. и 2005. у издању Републичког завода за уџбенике и наставна средства, објавио два приручника за средњошколску астрономску праксу.

Десетак година је сарађивао са др Ђуром Коругом, професором на Машинском факултету у Београду, на проблемима наногравитације. Тако су 2009. у САД патентирали свој познати ефикасни и неинвазивни метод дијагностиковања канцерозности младежа. На том факултету је 2010. одбранио докторски рад из биомедицинског инжењерства (*Истраживање биорегулационих процеса меланоцита и кератоцита применом Лагранжијана на везивне биомолекуле*) где се исте године и запослио. Пензионисан је 2012. године.

Бавећи се наставом и популаризацијом физике и астрономије објавио је преко 160 радова из области астрофотографије, ефемеридске и метеорске астрономије, космогоније, физике Сунца (одбранио магистарски рад), наногравитације, биофизике, филозофије и историје науке.

Умро је у Београду 2022. године.

Кључне речи: Александар Томић, историја астрономије, Астрономско друштво «Руђер Бошковић»

Александра-Ацу Томића сам упамтио као човека склоног науци и то на ренесансни начин. Волео је да се дружи са великим темама, односно са великим научницима, од Кеплера и Бошковића, до Тесле, Ајнштајна и Черенкова. Имао је широк спектар интересовања. Бавио се и плазмом и фракталима и оптиком и нелинеарним појавама и наногравитацијом и биомедицинским инжињерством. Нажалост његову силну потребу за научним радом и афирмацијом спутавали су рад на малој калемегданској Народној опсерваторији и слаба заинтересованост научних установа за његов рад.

Порекло и наследници

Александар Томић – Аца (западносрпски Ацо) рођен је 25. септембра у Славонској Пожеги. Родитељи су му били Симо (Симо) Томић рођен у Дрежници¹ (Горски котар) и мајка Ивка, дев. Буразин, из Цисте Биле код далматинског градића Имотског. Као носиоци Партизанске споменице 1941. после рата су највише радили у Државном секретаријату за унутрашње послове. Као пензионери живели су подно Горског котара, на Ријечи.

Отац Симо је у време Александровог школовања био управник Казнено поправног дома у Старој Градишци², малом славонском насељу. Овај повећи објекат делом тврђава из доба Аустро-угарске, за време Другог светског рата се налазио у систему Јасеновачких логора смрти. Стара Градишка је била тесно везана за много већу Босанску Градишку, на супротној, десној страни

¹ Једно од најзападнијих српских села са десетак заселака, од којих је један Томићи, који славе Ђурђевдан. Налази се у близини чувеног манастира Гомирје, који је у православљу, а самим тим и у Српству, сачувао ово слабо насељено планинско подручје. У Гомирју је рођен Лазар Мамула, аустријски инжињеријски и артиљеријски официр, понос српског народа овога краја. Био је управник Далмације, градитељ тврђава, на пример Мамуле у Боки Которској и цркве св. Ђорђа у Огулину. У знак поштовања према свом артиљеријском генералу, аустријски цар Франц Јозеф I је овој српској цркви даровао звона. Лазаров директни потомак је је Богдан Мамула, генерал и народни херој социјалистичке Југославије.

За време Другог светског рата Дрежница је била партизански крај, па је у њој била смештена једна од партизанских болница, а једно време и Главни штаб ПОВ Хрватске. Од 1971. званични назив села је био Партизанска Дрежница. Дрежнички крај је данас углавном испражњен.

² Кроз историју важно погранично место са малим утврђењем (градом) јер се преко Саве, односно Бос. Градишке (Турског Бербира) идући долином реке Врбас стиже до Бања Луке. Атрибут Стара добила је 1748. са градњом Нове Градишке, односно са успостављањем хабзбуршке војне крајине према Турској. Изграђена је двадесетак километара даље на Крајишком путу (Стара цеста) као седиште новоформираног Славонског пограничног пешадијског пука бр. 8.

реке Саве. Породица Томић, је у њој становала, а Александар и његова млађа браћа Боро и Симо ишла у школу.

Слика 1: Александар Томић.

После завршеног Природно-математичког факултета у Београду Александар Томић је 1975. склопио брак са Милком Безбрадицом – Цином из Кистања (Равни котари, Далматинска загора) правницом. Њихова деца су мр Игор (1977), који је завршио телекомуникације на Електро-техничком факултету и Сандра (1980), која је завршила информатику на Факултету организационих наука.

Школовање

У Босанској Градишци (данас Градишка у Републици Српској), Аца је завршио основну школу и гимназију природно-математичког смера. Његов дипломски матурски рад је имао назив *Одређивање статичких карактеристика транзистора*.

Слика 2: Боривоје Јовановић и Александар Томић, 23. децембра 2011. у Дому културе у Градишци.

На Александрову животну оријентацију битно је утицао професор физике, Боривоје Јовановић (1934-2012), почев од школске 1961/62 када је уписао VII разред основне школе па до завршетка гимназије (Томић 2014). Овај Врањанац, кога је љубав довела у град на Сави, завршио је физику на Природно-математичком факултету у Београду 1959. године. Следећи његов пут Аца је у Београду 1966. уписао исти факултет. Године 1973. је завршио теоријску физику на Групи за физику, а 1975, после полагања диференцијалних испита и астрофизику на Групи за астрономију, односно астрономију-астрофизику, како се тада писало.

Сећам се да је причао да је имао проблема са професорком Миром Јурић (за предмет Атомска физика), а није ишло глатко ни са професорком астрофизичких предмета Мирјаном Вукићевић-Карабин. Омиљени професор му је био професор теоријске физике „плазмаш“ Божидар Милић, који је знао да га посети на Калемегдану. Не знам да ли му је нешто предавао, али знам да је са пуно хвале говорио о физичару академику Звонку Марићу.

Његов дипломски рад на физици је имао наслов *Ефекат Черенкова у хладној анизотропној плазми*. На Катедри за астрономију пак овај завршни рад никада није заживео.

Интересантно је да је током студија Александар мотивисао свог ђачког професора Боривоја да због астрономије поново упише ПМФ. Као једини ванредни студент икада, и Боривоје је 1976. године стекао звање астронома-астрофизичара. „Немогући статус“ ванредног студента је стекао захваљујући колегиници са студија физике проф. др Мирјани Вукићевић–Карабин, која је радила на Катедри за астрономију.

Сведок сам да је пријатељство Александра Томића и његовог професора Боривоја Јовановића непомућено трајало све до Боривојеве смрти 2012. године. На Кули су причали о Руђеру Бошковићу, о фотографији, о песништву ... проблемима нашег Друштва, чији су чланови били. Приликом долазака у Београд је Боривоје често боравио у стану Томићевих, иако је у граду имао брата.

Рад у Астрономском друштву „Руђер Бошковић“

На конкурс који је Астрономско друштво „Руђер Бошковић“ расписало за предавача астрономије у Планетаријуму 1973. Аца је добио предност у односу на такође физичара и астрофизичара Милана С. Димитријевића³, данас нашег познатог научника. На радост и ползу нашег Друштва, међу њима никада није било суревњивости. Успешно су деценијама сарађивали у уређивању часописа ВАСИОНА у Председништву/Управном одбору у Друштву и ван њега. Заједно су написали средњошколски уџбеник «Астрономија», који је објављен 1993. године. До 2008. имао је осам издања на српском језику, од којих је једно штампано у Источном Сарајеву. Уџбеник је преведен на македонски и албански језик. За Ацу је он био Мића.

Радећи у Планетаријуму Александар Томић је одржао на хиљаде предавања ђацима и студентима. Једна анализа је показала да је до 10. фебруара 1980. када је обележавана десетогодишњица рада Планетаријума, у њему одржао рекордних 1386 предавања (Jeličić 1980). Било је то време када су београдске школе (150 основних и око 100 средњих школа) биле у обавези да посећују Планетаријум. Гимназијалци су дуго остајали у Планетаријуму, јер смо матурантима причали по четири школска часа, а ђацима првог разреда по три. Ученицима осталих средњих школа и основцима (V разред) су држана по два часа. Око организовања посета Планетаријуму, «најмоћнијем и скупоченом астрономском наставном средству» се у почетку ангажовао Просветно-педагошки завод Београда, чију смо директорку мр Марију Поткоњак славили. Са наплатом ових, за школе бесплатних, ђачких посета, од градских фондова, односно «сизова» за основно и средње (касније

³ По М. С. Димитријевићу одлучио је П. М. Ђурковић. Предност је дао Аци јер је био члан СКЈ.

усмерено) образовање је ишло већ теже. Зато смо често обилазили њихове секретаре.

Било је то у суштини произвољно и нередовно финансирање. Слично се понашала и Култура Града која је у прво време подржавала Народну опсерваторију, јер Београд нема Секретаријат за науку. Средства од Републичког министарства за науку, које финансира само организације са најмање пет запослених доктора наука није могло бити, осим подршке у излажењу часописа ВАСИОНА. Иако у државним објектима, Народна опсерваторија и Планетаријум, због свог пословања у оквиру Друштва, тј. удружења грађанана које их је основало у Ацино време, никада нису имали нормално финансирање установског типа.

Држао је предавања на курсевима астрономије за почетнике, који су држани два пута годишње, у пролеће и на јесен, као и на другим манифестацијама, које је је он углавном водио и реализовао. Продужио је праксу свог претходника др Радована Данића држања испита за сараднике Народне опсерваторије и Планетаријума. После сваког Курса, најзаинтересованији љубитељи астрономије су полагали испит пред трочланом комисијом. После заседања комисије А. Томић је онима који су положили уручивао сведочанстава. Ове мале свечаности су завршаване његовим пригодним обраћањима новим сарадницима у вези њиховог будућег рада.

Од 1975. до 2011. је био члан редакције ВАСИОНЕ, часописа за астрономију. У посао техничког уредника увео га је астроном Перо М. Ђурковић, кога је много волео и ценио. Много је времена провео у прављењу тзв. «шпиглова». Наиме, у време када није било рачунара преламање је вршено маказама. Од предатих чланака у штампарији је прављен оловни слог, а онда су од њега отиснути текстови у ролнама слати техничком уреднику. Од њих је Аца лепљењем исечених делова, на унапред припремљене беле листове, са планираним бројем страница, будуће свеске часописа, формирао садржај сваке странице. Тако је прављен «шпигл» тј. изглед сваке странице, а збирно сурогат будуће свеске часописа. Према њему су словослагачи пре штампања свеске ВАСИОНЕ формирали одговарајуће «оловне» странице. Недоумице који је овај посао доносио понекад смо решавали заједно. Са уживањем сам гледао како Аца мерењем, сечењем и лепљењем отиснутих чланака формира нове бројеве.

Када је захваљујући спонзорству астрофизичара Милана Вулетића, власника фирме «БС процесор», ВАСИОНА прешла на велики формат и пун колор Александар Томић је изабран за главног и одговорног уредника. На том положају је био 2005. и 2006. године. Преседани овог уредниковања су што је од само два годишта, додуше подебља, направио XIII књигу ВАСИОНЕ и што је једини уредник који је за једну књигу направио садржај.

Слика 3: Београдски астрономски викенд 9. јуна 1995. Слева на десно: Велибор Ркаловић, певач групе «Амстердам», Александар Томић, Лука Ч. Поповић, Милан Јеличић. Милан С. Димитријевић, Зоран Ивановић и Иштван Винце.

Са покојним Нинославом Чабрићем, кога је много волео, покренуо је Београдски астрономски викенд (БАВ). Ову манифестацију, која је намењена љубитељима астрономије, углавном чине предавања на најразличитије астрономске теме. Ове 2023. године БАВ ће се одржати по 40. пут.

На месту управника Народне опсерваторије и Планетаријума Астрономског друштва „Руђер Бошковић“ провео је 14 година од 1977. до 1991. године. Успешно је кормиларио са овим два микроустановама обављајући и прозаичне послове, почев од конкурсисања за средства, писања извештаја о раду и рецимо правилника, па до издавања решења о годишњем одмору. У тим пословима од помоћи му је била супруга Милка-Цина.

У стручном погледу је највише пажње посветио теорији сада класичне астрофотографије. Од користи је на пример његова формула, којом се одређује време излагања филма или фото плоче у зависности од параметара телескопа и камера. Његова књига *Астрофотографија – фотографисање небеских тела и појава* је захваљујући астрономском ентузијасту Мухамеду Муминовићу издата 1983. године у Сарајеву. Бавио се теоријом помрачења, ефемеридском астрономијом (са Н. Чабрићем и Д. Славићем), Тицијус-Бодеевим правилом (сарађивао је са Ладиславом Бабићем из Вараждина), метеорском астрономијом, астрономским радом Руђера Бошковића, физиком Сунца, космогонијом, епистемологијом ... Узимајући у обзир и његове

касније биофизичке радове објавио је преко 160 радова, углавном ван SCI⁴ листе (Томић 2012).

Бавећи се астрофизиком – физиком Сунца магистрирао је 2005. године на Математичком факултету са тезом *Фотографско одређивање сопствених кретања пега и проучавање диференцијалне ротације Сунца*.

Посебно треба истаћи његов рад са младима, које је обучавао раду на телескопима у циљу проучавања небеских тела и појава. Ни један од петнаестак до сада запослених астронома у Друштву није посветио већу пажњу практичном раду од њега. На овом плану су на њега велики утицај извршили гимназијски професор Боривоје Јовановић и астрофизичар «златних руку» Александар Кубичела. Сећам се да је у овим пословима, као и у својим радовима, често користио пројектор због тачнијег читавања координата на екрану. Младима је давао радне задатке и успешно их је припремао за такмичења.

Александар Томић био је душа Покрета "Наука младима"⁵ у области астрономије. Са обнављањем такмичења 1974. године уложио је много енергије и времена у рад ове организације. Од 1975. па до 1989. био је неформални руководилац свих комисија за астрономију у Југославији, односно до 1996. у Србији. На овој смотри знања младих Југославије и Србије сваки од учесника је био дужан да представи свој експериментални рад, који је доносио до 100 поена, док се на решавању тестова могло добити највише 50. У ова такмичења су на предлог А. Томића од 1975. уведени и заинтересовани ђаци виших разреда основне школе (Томић 1997). За све нивое такмичења, од општинског до савезног Аца је израдио на стотине тестова. За потребе Покрета обишао је целу Југославију.

Практични рад који је спроводио на Народној опсерваторији је многим нашим члановима био повод да своје радове пријаве за такмичење. Некима је Аца био и ментор. Сећам се успешник припрема Снежане Туфегџић, Јована Загајца, Љубише Јовановића, Владимира Ненезића, Игора Томића ... и Катарине Стевановић, Мирослава Филиповића и Срђана Вербића, који су постали и добитници београдске Октобарске награде за ученике.

Најуспешније радове младих такмичара из целе Југославије су Ацином заслугом објављивани у ВАСИОНИ.

Рад у гимназијама и на Машинском факултету

Због стално лошег финансијског стања запослених у Друштву, условљеног као што је речено, нередовном и произвољном подршком од стране просвете и културе Београда, Александар Томић је пред

⁴ Science Citation Index

⁵ Југословенска организација основана 1964. у циљу увођења младих у стручни и научни рад. Године 1971. се оснива ПНМ Србије. Последње савезно такмичење је одржано 1989. у Скопљу.

Југословенски грађански рат осамдесетих почео да тражи запослење на страни. Године 1987. је постао професор физике и астрономије у XIV београдској гимназији, а онда су следиле XI, VI и Класична београдска гимназија. Рад у гимназијама је трајао 23 године, све до 2010. године. Сећам се да га је на прелазу векова на Народној опсерваторији посећивао Младен Шарчевић⁶, оснивач приватних гимназија «Милутин Миланковић» и «Руђер Бошковић». По његовим речима из маја 2023, Аца није био запослен у њима већ је био «гостујући професор».

У време гимназијске професуре – 2003. и 2005, је своју ђачку астрономску праксу представио у књигама "Астрономија – практични радови", приручник за талентоване ученике и "Сунчев систем – практичне вежбе за самосталан рад ученика" средњих школа у издању Завод за издавање уџбеника. У то време, 2005. године, био је сарадник школског лексикона СВЕЗНАЊЕ.

Стваралачки део живота Александра Томића се формално завршио на Машинском факултету захваљујући дугогодишњој сарадњи са професором овог факултета др Ђуром Коругом, такође визионаром, родом из Теслиног краја Хрватске. Сећам се дуге шетње са њим крајем прошлог века по Доњем граду, док је чекао да Аца заврши своје предавање у Планетаријуму. Драг и речит човек, «земљак» са друге стране Уне, заносно је причао о свим темама, а нарочито о фулерену и нанотехнологији, које је спознао за време специјалистичких студија у САД.

Под вођством професора Ђ. Коруге, са сарадником Жељком Раткајем, од 2001-2012. је радио на феномену наногравитације на површини Земље.

Много се причало о њиховом дијагностиковању могуће канцерозности младежа и других израслина на кожи. Применом конволуционих спектра на дигиталне снимке коже брзо се утврђивало да ли се ради о тумору и да ли је потребна операција. На том послу је једно време радила екипа од преко 20 стручњака. Од лекара је највише помињао др Јадрана Бандића.

Ову неинвазивну и ефикасну методу је са професором Ђуром Коругом патентирао у САД. Објавили су више заједничких радова, а све је кулминирало 2010. године Томићевим докторатом из биомедицинског инжењерства и запошљавањем на Машинском факултету Универзитета у Београду. Наслов његове докторске дисертације је *Истраживање биорегулационих процеса меланоцита и кератоцита применом Лагранжијана на везивне биомолекуле*. У теоријском делу доктората је разрадио примену Лагранжијана и класичне физике у свету атома. Са звањем научног сарадника учествовао је у извођењу наставе на последипломским студијама овог Факултета. Две године касније, 1. октобра 2012, по сили закона је пензионисан на Машинском факултету.

⁶ Будући министар Просвете науке и технолошког развоја, данас директор „Службеног гласника“

Исте, 2012. године је у Градишци умро његов професор и пријатељ Б. Јовановић, а у Нишу се појавила његова обимна књига „Сунчев систем – космогонија“. У њој је на XIV + 464 странице великог формата покушао да обједини своја бројна научна настојања. Ова књига је уствари 43. свеска часописа „Унус мундус“.

Без обзира на свој давнашњи формални одлазак, Александар Томић је све време био везан за Народну опсерваторију. Зато је ова потешка књига меких корица прво стигла на Калемегдан. Лично ми је представио у учioniци-библиотеци Народне опсерваторије.

За слушаоце свога курса, који је од 2008. држао у Српском лекарском друштву, 2015. године је издао књигу "Квантна медицина, био-молекуларне физичке основе". Припрему новог издања је обуставила узнапредовала деменција.

*

Пред престанак доласка на Кулу стално је говорио да има много посла. Био је некако ужурбан и нервозан. Као да је говорио ону Десанкину «Немам више времена». Приче о појединачним проблемима би завршавао са прелепим оптимистичким и другарским осмехом који је говорио о уложеном напору и да види решење. Одлазио би са кажипрстом испред носа и са неизбежним ћутећим Пссст!

У то време ми је Аца добрица, фини господин у оделу и са стилем, убрзо после прегледа младежа на лицу, поклонио течност за његово мазање. Ова минијатурна пластична бочица се налази и сада, 20. маја 2023, поред мене, док обнављам сећања на Ацу. На њеној налепници је руком уписао број 998.

Аца је био радан, друштвен, пажљив, радознао, уредан и упоран. Сећања и даље навиру. Писао је песме, које су често имале пригодни карактер. Поводом смрти академика Павла Савића написао је радио-игру «Зевс одмара» у којој музе Уранија, Клио и Калиопа разговарају о атомистици⁷. Део ове радио-игре су 1994. године у Планетаријуму извеле матуранткиње његове VI гимназије (Ђокић 1994).

Био је човек великих претензија и широких интересовања. Има га свуда. Учествовао је са радовима на бројним скуповима физичара и астронома широм Југославије и ван ње, држао је неколико курсева астрофотографије, био је члан неколико стручних друштава, коаутор је два патента из оптичке метрологије: један са Н. Чабрићем је регистрован код нас 1991. и поменути са Ђ. Коругом у САД, 2009. године. Био је један од рецензената књиге Д. Стоилковића „Руђер Бошковић – утемељивач савремене науке“, коју је 2010. објавила ИС Петница. Био је чест гост медијских кућа . . .

Болела га је судбина српског народа па се током бомбардовања СР Југославије 1999. обратио америчком председнику Клинтону. Много се заузео око експлицирања доктората Јелене Милоградов-Турин, који је водио

⁷ Захваљујући Владану Челебоновићу, а у вези са Савић-Кашаниновом теоријом, Аца је био гост временшном научнику.

краљевски астроном Френсис Смит. Био је кум нашег драгог др Владана Челебоновића . . .

Док сам припремао овај рад за предају М. С. Димитријевићу, рок је 1. јуни 2023, случајно ми је дошла у руке једна свеска ВАСИОНЕ. Што кажу веровали или не, док сам држао она се сама отворила; на последњој страници је била Ацину песма о Руђеру Бошковићу. Ренесансно чудо, ренесансни човек.

Александар Томић је умро је 13. јуна 2022. године.

Сахрањен је на Новом бежанијском гробљу 16. јуна 2022. године. На гробу су се од њега опростили син Игор и аутор овог текста.

Слика 4: Породица др Александра Томића. Одрасли, с лева на десно: супруга Милка, син Игор, снаја Сања, зет Иван, кћер Сандра и Александар Томић. У средини су унуци: Новак, Момчило, Давид, Милош и Лазар

Казивања о Аци ћу завршити последњом реченицом коју сам прочитао на Ацином испраћају: «Сведок сам да је био одани син своје мајке Ивке из Ријеке, поуздани муж наше драге Цине и отац два бисера Игора и Сандре. Свуда сам са поносом причао и наставићу да и даље причам да Аца има пет унука.». Али овога пута и са лепом фотографијом његових наследника.

Литература

- Ђокић, Д.: 1994, XII београдски астрономски викенд, *Васиона* **XLII**, 4, 82.
Јеличић, М.: 1980, Deset godina rada Beogradskog Planetarijuma, *Васиона* **XXVIII**, 1-2, стр. 5.

- Томић, А.: 1997, Тактичење ученика из астрономије у Србији 1965-1996. године, *Publ. Astron. Obs. Belgrade* **56**, 207-227.
- Томић, А.: 2012, *Сунчев систем – космогонија*, Унус мундус, часопис за Уметност, Науку и Културу, свеска 43, 1-463.
- Томић, А. С.: 2016, Боривоје Р. Јовановић – професор физике и астрофизичар, Зборник радова конференције “Развој астрономије код Срба VIII”, *Публ. Астр. друш. “Руђер Бошковић”* **16**, 313-323.

ALEKSANDAR TOMIĆ, 1947 – 2022.

Aleksandar Tomić, Serbian and Yugoslav scientist and popularizer of science, was born in Slavonska Požega in 1947. He finished high school in Bosanska Gradiška. He graduated from the Faculty of Science and Mathematics at the University of Belgrade in theoretical physics in 1973. and astronomy in 1975.

In 1973, he got a job at the "Rudjer Bošković" Astronomical Society as a lecturer in the Planetarium. In the Society, he dedicated himself to the popularization of astronomy by holding astronomy courses and conducting observational work at the People's Observatory. He gave thousands of lectures in the Planetarium and the People's Observatory. Tomić was the head of the People's Observatory and Planetarium from 1977-1991, and a member of the Editorial Board of VASIONA, Society's magazine, from 1974 to 2011. He was a technical editor for many years, and in 2005. and 2006, the editor-in-chief. Aleksandar was particularly involved in the work of the Yugoslav organization "Science for Youth" Movement. This essentially competitive organization, by preparing competitors in extracurricular work, spread scientific knowledge. The practical works of young people were especially appreciated. Informally, from 1975 to 1989, he was the head of the astronomical work of this organization in Yugoslavia and until 1996 in Serbia.

Since 1987, he has been a professor in four Belgrade high schools for 23 years. During that period, with a colleague from his studies and from the Society, Milan S. Dimitrijević, he published the high school textbook "Astronomy". The textbook had eight editions. Independently, in 2003 and 2005, the Republic Institute for Textbooks and Teaching Aids, published his two manuals for high school astronomical practice.

For about ten years, he collaborated with Dr. Djuro Koruga, a professor at the Faculty of Mechanical Engineering in Belgrade, on the problems of nanogravity. So in 2009, they patented their well-known effective and non-invasive method of diagnosing melanoma skin cancer in the USA. In 2010, he defended his doctoral thesis in biomedical engineering at that faculty (*Investigation of bioregulatory processes of melanocytes and keratocytes using the Lagrangian on binding biomolecules*), where he got a job the same year. He was retired in 2012.

While teaching and popularizing physics and astronomy, he published over 160 works in the fields of astrophotography, ephemeris and meteor astronomy, cosmogony, solar physics (he defended his master's thesis), nanogravity, biophysics, philosophy and history of science.

He passed away in Belgrade in 2022.

Key words: Aleksandar Tomić, history of astronomy, Astronomical Society "Rudjer Bošković"